

Sygn. akt I C 61/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 marca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Elblągu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Dorota Zientara

Protokolant: stażysta Joanna Semkiw

po rozpoznaniu w dniu 26 marca 2015 r. w Elblągu

na rozprawie

sprawy z powództwa R. N.

przeciwko (...) Bank Spółce Akcyjnej w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

1. oddała powództwo;

2. zasądza od powoda R. N. na rzecz pozwanego (...) Bank Spółki Akcyjnej w W. kwotę 1.800 zł / jeden tysiąc osiemset złotych / tytułem zwrotu części kosztów procesu.

Sygn. akt I C 61/15

UZASADNIENIE

Powód R. N. domagał się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...), wystawionego przez (...) Bank (...) Spółkę Akcyjną w K., zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Elblągu z dnia 16 października 2003 r. sygn. akt I Co (...), a następnie w związku z przejściem uprawnień, w sprawie I Cz (...), postanowieniem Sądu Okręgowego w Elblągu z dnia 31 sierpnia 2011 r. Powód domagał się nadto zasądzenia na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu wskazał, że w dniu 10 lutego 2015 r. dowiedział się, że prowadzone jest przeciwko niemu postępowanie egzekucyjne. W ocenie powoda wiarygodność objęta opisanym wyżej tytułem wykonawczym uległa przedawnieniu, dotyczy to także odsetek mających charakter akcesoryjny względem świadczenia głównego. Podkreślił, że nie wystąpiły okoliczności wskazane w art. 123 k.c. - nie doszło bowiem do przerwania biegu przedawnienia.

Pozwana (...) Bank Spółka Akcyjna w W. domagała się oddalenia powództwa w całości, zasądzenia od powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Motywując stanowisko podkreśliła, że termin przedawnienia roszczeń banku, jako podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą, wynosi 3 lata od daty wymagalności roszczenia. Roszczenie stało się wymagalne na skutek wypowiedzenia umowy, tj. z dniem 10 kwietnia 2003 r. Od tej daty wierzyciele podejmowali kolejne czynności prowadzące do przerwania biegu terminu przedawnienia, co spowodowało, że 3 letni termin nigdy nie upłynął.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W dniu 19 czerwca 2002 r. powód R. N. zawarł z (...) Bankiem (...) S.A. w K. umowę kredytu na zakup pojazdu marki R. (...), rok produkcji 2002 r., indeksowanego kursem USD, stanowiącego równowartość w złotych 9.611,51 USD. Kwotę kredytu zobowiązał się spłacić w miesięcznych ratach w okresie od 19 czerwca 2002 r. do dnia 16 czerwca 2008 r. Powód nie spłacał terminowo rat kredytu.

(bezsporne, nadto dowód: umowa z dnia 16 czerwca 2002 r. k. 44- 48 v)

Pismem z dnia 17 lutego 2003 r. (...) Bank (...) S.A. w K., z zachowaniem 30 dniowego okresu wypowiedzenia liczonego od dnia doręczenia pisma, wypowiedział powodowi umowę kredytu.

Pismo doręczono powodowi osobiście w dniu 10 marca 2003 r.

(bezsporne, nadto dowód: wypowiedzenie z dnia 17 lutego 2003 r. wraz z dowodem doręczenia k. 49- 50 v)

W dniu 8 czerwca 2003 r. (...) Bank (...) S.A. w K. wystawił przeciwko powodowi bankowy tytuł egzekucyjny nr (...). W dniu 16 października 2003 r. w sprawie I Co (...) Sąd Rejonowy w Elblągu tytułowi temu nadał klauzulę wykonalności.

/bezsporne, tytuł zaopatrzonej w klauzulę w aktach sprawy Km (...) Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Przasnyszu/

W dniu 19 lutego 2004 r. wierzyciel, na podstawie opisanego wyżej tytułu wykonawczego, złożył do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Elblągu D. S. - wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko R. N..

Postanowieniem z dnia 5 listopada 2008 r. wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji Komornik umorzył postępowanie. Postanowienie uprawomocniło się w dniu 2 grudnia 2008 r.

(dowód: wniosek o wszczęcie egzekucji, postanowienie z dnia 5 listopada 2008 r. o umorzeniu postępowania w aktach Km(...) Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Elblągu – D. S.).

Na podstawie umowy z dnia 13 grudnia 2010 r. (...) Bank S.A. w W. (następca prawny (...) Banku (...) S.A. w K.) zbył na rzecz (...) Bank S.A. w W. między innymi wierzytelność przysługującą mu względem powoda.

(bezsporne, wezwanie do zapłaty i zawiadomienie o zmianie wierzyciela wraz z dowodem doręczenia k. 54 -56)

W dniu 6 czerwca 2011 r. (...) Bank S. A. wystąpił o nadanie klauzuli wykonalności w związku z nabyciem wierzytelności. Postanowieniem Sądu Okręgowego w Elblągu z dnia 31 sierpnia 2011 r., po rozpoznaniu zażalenia wierzyciela, opisanemu wyżej bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nadano klauzulę wykonalności, na rzecz kolejnego wierzyciela (...) Bank S.A. w W..

(bezsporne, postanowienie w aktach sprawy I Co (...) Sądu Rejonowego w Elblągu)

W dniu 19 grudnia 2011 r. wierzyciel, na podstawie opisanego wyżej tytułu wykonawczego, złożył do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Elblągu - J. B. wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko R. N..

Postanowieniem z dnia 9 stycznia 2013 r. wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji Komornik umorzył postępowanie. Postanowienie uprawomocniło się w dniu 8 lutego 2013 r.

(dowód: wniosek o wszczęcie egzekucji, postanowienie z dnia 9 stycznia 2013 r. o umorzeniu postępowania w aktach Km (...) Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Elblągu – J. B.)

Następnie, w dniu 8 grudnia 2014 r. wierzyciel, na podstawie opisanego wyżej tytułu wykonawczego, złożył do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Przasnyszu - P. W. kolejny wniosek o wszczęcie egzekucji. Do chwili obecnej egzekucja ta nie została zakończona.

(bezsporne, akta Km (...) Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Przasnyszu - P. W.)

Zadłużenie z umowy z dnia 19 czerwca 2002 r. zawartej przez powoda R. N. z (...) Bankiem (...) S.A. w K. nie zostało spłacone.

(bezsporne)

Sąd zważył co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Fakt skutecznego nabycia przez powoda wierzytelności od banku, z którym pozwany zawarł umowę kredytu nie był kwestionowany. Poza sporem pozostawała również wysokość dochodzonego pozwem roszczenia. Kwestią sporną - wobec twierdzeń powoda - było natomiast ustalenie, czy roszczenie (w tym roszczenie odsetkowe), objęte opisanym wyżej tytułem, uległo przedawnieniu.

Okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy były niesporne. Wynikają one przede wszystkim z dokumentów zgromadzonych w aktach wskazanych wyżej spraw egzekucyjnych Km (...), Km (...), Km(...) i aktach Sądu Rejonowego w Elblągu o sygn. I Co (...). Powód w pozwie wprawdzie nie przyznał, że toczyły się przeciwko niemu postępowania egzekucyjne w sprawach Km (...) i Km (...), okoliczności te nie budzą jednak żadnych wątpliwości.

R. N. wprawdzie zarówno w toku postępowań generalnie nie odbierał korespondencji, przyznał jednak, że przez cały okres od daty zaciągnięcia kredytu stałym miejscem jego zamieszkania i zameldowania była N.. Dokonywane jemu pod ten adres doręczenia należy zatem uznać za prawidłowe. W sprawie Km (...)(k. 29) komornik w ramach czynności terenowych wysłuchał dłużnika, protokół sporządzony z tej czynności został osobiście przez dłużnika podpisany. Niewiarygodne jest zatem twierdzenie dłużnika, że nie wiedział o wszczęciu przeciwko niemu postępowania egzekucyjnego.

Zgodnie z art. 840 § 1 kpc dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli:

1) przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście;

2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie;

Jedyną przesłanką roszczenia, wskazaną przez powoda, jest przedawnienie roszczenia.

Zgodnie z art. 118 k.c. jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Nie ulega wątpliwości, że termin przedawnienia roszczenia banku z tytułu zawartej umowy kredytu wynosi 3 lata, jako roszczenia związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej. Odsetki mają charakter świadczeń okresowych i przedawniają się z upływem 3 lat, przy czym roszczenie o odsetki staje się wymagalne osobno w każdym dniu opóźnienia i w związku z tym przedawnia się osobno za każdy dzień opóźnienia (porównaj : uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 1991 r., III CZP 21/91). Spłata kredytu w ratach nie jest świadczeniem okresowym.

Przyjmuje się, że świadczeniem okresowym jest świadczenie pieniędzy lub rzeczy oznaczonych co do gatunku, powtarzające się w określonych odstępach czasu, niestanowiące jednak z góry ustalonej całości (przykładowo: renta, czynsz, alimenty). Każde ze świadczeń okresowych jest samodzielne w tym sensie, że ma własny termin wymagalności i odpowiednio do tego wyznaczony początek biegu przedawnienia. Wielkość całego świadczenia nie jest tu znana z góry, lecz zależy od czasu trwania stosunku. Pierwszoplanowe znaczenie dla kwalifikacji świadczenia jako okresowego

należy przypisać kryterium uzależnienia wielkości świadczenia od czasu trwania stosunku. Pozwala to odróżnić świadczenie okresowe od jednorazowego, rozłożonego na raty.

Okoliczność, że umowa stron przewiduje obowiązek zwrotu przekazanego kapitału w określonych odstępach czasu nie przemawia za potraktowaniem świadczenia z tytułu spłaty kredytu jako świadczenia okresowego. Zważyć bowiem należy, że w dacie zawarcia umowy strony ustaliły wysokość kwoty, która stanowi zobowiązanie kredytobiorcy, a zatem zobowiązanie to było z góry określone. Ta okoliczność przesądza, jak wyżej wskazano, że świadczenie z umowy kredytu bankowego, mimo płatności w ratach, nie jest świadczeniem okresowym.

W konsekwencji, skoro świadczenie z umowy kredytu jest świadczeniem jednorazowym (choć płatnym w ratach), to termin jego wymagalności w rozumieniu art. 120 k.c. co do zasady należy wiązać z datą ostatecznej spłaty zadłużenia (porównaj: wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 11 lipca 2012 r., I A Ca 671/12 Portal orzeczeń sądów powszechnych, nadto wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 października 1998 r., III CKN 578/98, Lex 1214910). W warunkach niniejszej sprawy doszło jednak do skutecznego wypowiedzenia umowy kredytu w dniu 10 kwietnia 2003 r., tę zatem datę należy uznać za termin wymagalności roszczenia banku.

Bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed Sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia (art. 123 § 1 pkt 1 k.c.). Nie ulega wątpliwości, że czynnością taką jest złożenie wniosku o nadanie bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności (porównaj: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2004 r., III CZP 101/03, Lex 82431) jak również wniosku o wszczęcie egzekucji.

Uwzględniając ustalony wyżej stan faktyczny, za pierwszą czynność, która mogła prowadzić do przerwania biegu terminu przedawnienia wymagalnego roszczenia, uznać należało złożenie przez bank kredytujący wniosku o nadanie klauzuli wykonalności w sprawie I Co 2179/03 Sadu Rejonowego w Elblągu. Oczywiście jest, że czynności tej dokonano przed upływem 3 letniego terminu przedawnienia, skoro postanowienie uwzględniające wniosek wydane zostało w dniu 16 października 2003 r. Z chwilą uprawomocnienia się tego postanowienia wobec wierzyciela, bieg terminu przedawnienia zaczął biec ponownie (art. 124 § 2 k.c.). Kolejną przerwę zapoczątkowało złożenie przez wierzyciela wniosku o wszczęcie egzekucji, co miało miejsce w dniu 19 lutego 2004 r.

Aż do momentu uprawomocnienia się postanowienia z dnia 5 listopada 2008 r. w przedmiocie umorzenia egzekucji, do czego doszło w dniu 2 grudnia 2008 r., przedawnienie nie biegło.

Następną czynnością, która doprowadziła do przerwania biegu terminu przedawnienia było złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności w związku z przejściem uprawnień. Czynność ta dokonana została w dniu 6 czerwca 2011 r., a zatem przed upływem 3 letniego terminu przedawnienia, liczonego od 2 grudnia 2008 r. Postępowanie w sprawie I Co (...)Sądu Rejonowego w Elblągu zakończyło się z dniem 31 sierpnia 2011 r., kiedy to Sąd Okręgowy uwzględniając zażalenie wierzyciela, nadał klauzulę wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu.

Od dnia 1 września 2011 r. po raz kolejny rozpoczął się bieg terminu przedawnienia. Przerwany został złożeniem przez wierzyciela wniosku o wszczęcie egzekucji w sprawie (...) co miało miejsce w dniu 19 grudnia 2011 r. Do momentu uprawomocnienia się postanowienia z dnia 9 stycznia 2013 r. w przedmiocie umorzenia egzekucji, co nastąpiło w dniu 8 lutego 2013 r., przedawnienie nie biegło.

Ponownie bieg przedawnienia przerwany został w dniu złożenia kolejnego wniosku o wszczęcie egzekucji, tj. w dniu 8 grudnia 2014 r.

Uwzględniając powyższe zauważyć należy, że od dnia wypowiedzenia powodowi umowy kredytowej do dnia orzekania, termin przedawnienia nie biegł nigdy dłużej niż przez okres 2 lat, 6 miesięcy i 3 dni, (najdłuższa przerwa trwała od 2 grudnia 2008 r. do 6 czerwca 2011 r.). Skoro tak, to zarzut przedawnienia należało uznać za nieskuteczny.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c., zgodnie z którym w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Powód wprawdzie przegrał sprawę w całości, stąd co do zasady obowiązany był zwrócić stronie przeciwnej poniesione przez nią koszty procesu w łącznej kwocie 3.600 zł odpowiadającej wynagrodzeniu radcy prawnego (ustalone zgodnie z § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu – Dz. U. 2013, poz. 490 j.t.). Z uwagi jednak na trudną sytuację majątkową i rodzinną pozwanego, obciążenie wysokim zobowiązaniem oraz fakt, że postępowanie niniejsze nie wymagało od pełnomocnika pozwanego istotnego nakładu pracy, co więcej pełnomocnik nie stawiał się na jedyną rozprawę, jaka została w toku postępowania wyznaczona, zasądzone od powoda na rzecz pozwanego 1/2 należnych kosztów procesu.